Nr 178. Kraków, Piątek 18 Kwietnia 1913. Rok XXXII.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 h.
z dwurazową „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie. Nr. rach. poczt. Kasy Oszczęd. 857.484.

Redakcya: ul. Jagiellońska 19. Administracya: ul. św. Anny 3. — Telefon Redakcyi i Administracyi Nr 41, dla rozmów zamiejscowych 1572.—Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników S. Sokołowskiego, ulica Jagiellońska 8 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową: Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników: A. Buchstab, ulica Karola Ludwika L. 21. — S. Sokołowski, ulica Jagiellońska 3. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rocksch. — W Wiedniu: He[illegible] Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf.. Ha[illegible]nstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile).

W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, Rue Rougem[illegible] 4.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 15 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.

Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal.

Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Rozbicie reformy wyborczej.

(*Telefonem*).

Po enuncyacyi Episkopatu.

(Narady konserwatystów i klubu środka. — Wrogie stanowisko wobec reformy. — Rozbicie reformy wyborczej. — Hołd biskupom. — Konferencye posłów demokratycznych. — Namiestnik wręczy dymisyę).

Lwów, 18 kwietnia.

Wczoraj odbyły się tu kilkugodzinne narady komisyi parlamentarnej prawicy przy współudziale bawiących we Lwowie wielu posłów konserwatywnych. Zastanawiano się nad sytuacyą, jaka się wytworzyła po ogłoszeniu listu episkopatu polskiego. Nie powzięto wprawdzie żadnej uchwały konkretnej, oświadczono jednak, jak wynika z dyskusyi, **że z powodu stanowiska biskupów, a tem samem i ze względu na interes kościoła, każde stronnictwo katolickie, do którego i konserwatyści się zaliczają, musi wyciągnąć odpowiednie konsekwencye.** Nie trudno się domyśleć, co konserwatyści rozumieją pod temi konsekwencyami, mianowicie, że **zajmą teraz wrogie stanowisko wobec zawartego kompromisu i utrącą przez to reformę wyborczą.**

Równocześnie obradował klub środka. — Obrady były ściśle poufne. Wiadomo tylko, że uchwalono wyrazić hołd biskupom, a do spełnienia tej misyi wybrano prezesa klubu, ks. Witolda Czartoryskiego.

Jak słychać, mają się odbyć dzisiaj liczne prywatne konferencye poselskie. Posłowie Leo i Bandrowski bawią jeszcze we Lwowie i biorą żywy udział w konferencyach, jakie toczą się w gronie posłów demokratycznych. Poseł Stapiński również bawi jeszcze we Lwowie.

Namiestnik Bobrzyński wyjechał do Wiednia, jak mówią w kołach dobrze poinformowanych, aby **wyciągnąć konsekwencye wobec enuncyacyi biskupów i stanowiska konserwatystów, t. zn. podać się do dymisyi.**

Perfidya organu Podolaków.

Lwów, 18 kwietnia.

„Gazeta Narodowa“ pisze: Pismo biskupów polskich rozjaśniło jak najsilniejsze i najczystsze światło, dodajmy, jako światło prawdziwe, ten problem, który zajmuje dziś umysły i polityków i ludu całego. Jeżeli w sprawie reformy wyborczej miał jeszcze kto wątpliwości, mówimy to naturalnie tylko o ludziach dobrej woli, dziś ich już nie ma i mieć nie może. — Pismo XX. biskupów nie wymaga żadnych komentarzy. Pragnęliśmy, aby jasne wskazania naszych biskupów wryły się głęboko w dusze i sumienie całego społeczeństwa i jego przywódców, a nie na dziś tylko, lecz na całą przyszłość.

W dalszym ciągu dziennik zwraca się z apostrofą do konserwatystów i oświadcza: Bardziej jednak jeszcze nas cieszy, że wyjaśnienia XX. biskupów — także po tej stronie, która wyznaje zasady katolickie i zachowawcze a tylko w sprawie sejmowej reformy wyborczej zasuggestyonowana widocznie urojonem niebezpieczeństwem, iż w przyszłości trzeba będzie się zgodzić na jeszcze gorszą dla nas reformę wyborczą, lub może ulegając jakiemuś naciskowi, oświadczyła się za obecnym projektem reformy wyborczej, jakkolwiek miała poważne wątpliwości, — przyjęte zostały jako wskazówki, z których należy wyciągnąć konsekwencye. — Dalej słyszeliśmy wśród wielu członków prawicy narodowej wyrazy radości, że wskazówki XX. biskupów rozwiązały im ręce, skrępowane aż dotąd układami.

Artykuł kończy się wylewem krokodylich łez, że załatwienie reformy wyborczej uległo zwłoce. Szczerze bowiem pragniemy — oświadcza dziennik — jak najrychlejszego załatwienie tej sprawy. Wiemy, że zwłoka ta nie będzie długą, a za to wielkie dzieło reformy wyborczej, które ma zadecydować na długą przyszłość o kształtowaniu się prawno-państwowych stosunków w naszym kraju, będzie silnym fundamentem, na którym życie tej prowincyi rozwijać się będzie pomyślnie na pożytek obu narodowości.

Informacye wiedeńskie.

(Wątpliwości. — Groźba pos. Makucha. — Wzburzenie w subkomitecie. — Wyjazd namiestnika. — Pogłoski o dymisyi Gołuchowskiego i Długosza. — Walka na całej linii. — Opinia polskiego polityka).

Wiedeń, 18 kwietnia.

Dzienniki przynoszą w obszernych telegramach wiadomości o rozbiciu obrad w sprawie reformy wyborczej do Sejmu galicyjskiego i wyrażają wątpliwości, czy uda się jeszcze doprowadzić w tej sprawie do porozumienia.

O onegdajszem wieczornem posiedzeniu subkomitetu komisyi dla reformy wyborczej donosi „N. Fr. Presse“:

Poseł ukraiński Makuch wystąpił przeciw twierdzeniu Abrahamowicza, jakoby dojście do skutku reformy wyborczej leżało tylko w interesie Rusinów. Urzeczywistnienie reformy wyborczej umożliwi utrzymanie równowagi w budżecie krajowym. Gdyby reforma wyborcza nie przyszła do skutku — oświadczył poseł Makuch — posłowie ukraińscy pociągną rząd w Radzie państwa do odpowiedzialności za udzielenie funduszowi krajowemu, stojącemu przed bankructwem, zaliczki w kwocie 18 milionów koron, na pokrycie bieżących wydatków.

Wzburzenie na posiedzeniu subkomitetu było tak wielkie, że na wniosek dra Lea uproszono namiestnika Bobrzyńskiego, aby zgłosił wniosek pośredniczący i nie zarządzono już żadnego więcej głosowania.

Namiestnik Bobrzyński udał się wczoraj do Wiednia. Jak słychać, marszałek Gołuchowski i minister Długosz mają ustąpić.

W rozmowie z korespondentem „N. Fr Presse“ oświadczył dr Leo, że co dalszego postępowania powzięte będą dopiero uchwały.

Pos. Stapiński zapowiada, że stronnictwo jego rozpocznie teraz walkę na całej linii, przywódcy zaś Rusinów w najostrzejszy sposób krytykują stanowisko konserwatystów. We wszystkich stronnictwach objawia się zupełna bezradność.

Jeden, niewymieniony bliżej, miarodajny polski mąż stanu w rozmowie z korespondentem „N. Fr. Presse“ wyraził ubolewanie, że rokowania ugodowe, prowadzone z taką cierpliwością i wytrwałością, nie doprowadziły do celu. Polityk ów podniósł, że reforma wyborcza miała wyłącznie na celu nawiązanie pokoju z Rusinami, celem położenia kresu niemożliwym stosunkom, wywołanym z powodu sporu narodowościowego. Powszechnem było przekonanie, że polski i ruski episkopat, który dotąd nie mieszał się do spraw politycznych, ale odczuwa skutki sporu narodowościowego, weźmie gorliwy udział w dziele pokojowem, w interesie Kościoła i kraju. Niemałe więc było zdziwienie, gdy się dowiedziano, że polscy biskupi oświadczyli, iż uważają kompromis w sprawie reformy wyborczej za naruszenie ich zapatrywań wyznaniowych.

Różnice zdań istniejące między wschodnio-galicyjskimi autonomistami a polskiemi stronnictwami większości w kwestyi reformy wyborczej, dałyby się wkońcu wyrównać, ale pod wrażeniem enuncyacyi polskich biskupów, członkowie grupy autonomistów nie mogli się już wdać w dalsze rokowania i cofnęli się. Oczekiwano, że biskupi polscy będą nalegać, aby przez modyfikacyę projektu reformy wyborczej rozproszono ich obawy. Droga wyjścia byłaby się znalazła. Ponieważ jednak episkopat polski stanął na stanowisku, że przy kompromisie w sprawie reformy wyborczej chodzi o kwestye wyznaniowe, jest wykluczonem, aby posłowie grup katolickich, którzy na tym punkcie są bardzo skrupulatni, zechcieli stanąć w sprzeczności z książętami Kościoła.

Co dalej będzie, nikt nie może powiedzieć. Może w Wiedniu znajdą jakiś środek do wyjścia z tej sytuacyi. Konsekwencye rozbicia obrad nad reformą wyborczą nie dadzą się przewidzieć. Przeciwnicy reformy wyborczej nie wyrządzili z pewnością swoją taktyką dobrej przysługi krajowi.

„Polnische Nachrichten“ o sytuacyi.

Wiedeń, 18 kwietnia.

„Polnische Nachrichten“ donoszą, jak twierdzą, ze strony dobrze informowanej, że pogłoski o ustąpieniu kierujących osobistości w Galicyi z powodu rozbicia reformy wyborczej nie są prawdziwe. Namiestnik Bobrzyński i minister Długosz przybędą dzisiaj do Wiednia, aby zdać sprawę z sytuacyi i brać udział w dalszych obradach. Nie jest nieprawdopodobnem, że na miejscu miarodajnem przedsięwzięta będzie ostateczna próba, aby opór kół katolickich usunąć. Gdyby się to nie udało, należy się spodziewać rozwiązania Sejmu, albowiem tylko w ten sposób jest możliwem zabezpieczyć pod pewnemi warunkami przyszłą sesyę Rady państwa.

Grożące ze strony ruskiej paraliżowanie działalności parlamentu dałoby się usunąć, gdyby stronnictwom, popierającym reformę wyborczą, dano gwarancyę, że rozwiązanie Sejmu natychmiast nastąpi i że nowe wybory odbędą się legalnie i objektywnie.

Oczekują teraz, że namiestnik Bobrzyński — dodają „Polnische Nachrichten“ — otrzyma misyę przeprowadzenia rokowań. Nie jest niemożliwem, że namiestnik Bobrzyński poda się formalnie do dymisyi, przyjęcie tej dymisyi jednak uważają za wykluczone.

Rozbicie reformy wyborczej a parlament.

Wiedeń, 18 kwietnia.

Z powodu rozbicia się rokowań o reformę wyborczą do Sejmu galicyjskiego i niekorzystnego stanu rokowań czesko-niemieckich, niema żadnej nadziei, aby parlament mógł się rychło zebrać i był zdolnym do pracy. **Zamierzone zwołanie parlamentu na początek maja** w każdym razie **nie nastąpi.** Co najwcześniej parlament zbierze się z końcem maja.

O załatwieniu planu finansowego i wprowadzeniu w życie pragmatyki służbowej dla urzędników w tych warunkach niema mowy Co najwyżej rząd będzie się starał, aby parlament w krótkiej sesyi letniej załatwił prowizoryum budżetowe, ale i to natrafi na trudności.

Stanowisko Rusinów.

Wiedeń, 18 kwietnia.

Poseł Korytowski, jako przewodniczący komisyi budżetowej, wystosował do wszystkich członków komisyi listy, w których wskazując na długą przerwę w pracach parlamentu i na ważne sprawy, zalegające w komisyi, zapytuje członków, czy byliby gotowi około 24 maja zebrać się w Wiedniu, aby rozpocząć prace komisyi budżetowej. Dotąd na listy te tylko posłowie chrześcijańsko-socyalni odpowiedzieli potakująco. Od innych jednak posłów niema jeszcze odpowiedzi. Natomiast posłowie ruscy Budzynowski i Dniestrzański odpowiedzieli pismem, w którem oświadczają, że wprawdzie każdej chwili są gotowi brać udział w pracach komisyi, jednak pod warunkiem, że też bez nich będzie komplet.

Zwracają dalej uwagę, że różne ważne dla narodu ruskiego sprawy, jak n. p. sprawa uniwersytetu ruskiego, dotąd nie są załatwione. Ponieważ obstrukcya biskupów polskich — oświadczają obaj posłowie — przeciw reformie wyborczej, czyni wątpliwem przeprowadzenie tej reformy, przeto jest także wątpliwem, czy prace komisyi budżetowej będą mogły wydać teraz rezultat pozytywny. — Naszem więc zdaniem — oświadczają dalej posłowie ruscy — w interesie zdolności do pracy komisyi budżetowej, posiedzenia komisyi powinny się rozpocząć dopiero po załatwieniu reformy wyborczej do Sejmu galicyjskiego.

„Życząc Ekscellencyi — kończą posłowie — przyjemnego wypoczynku aż do załatwienia galicyjskiej reformy wyborczej, kreślimy się itd.“

Demonstracya Niemców w Sejmie śląskim.

(*Tel. „N. Reformy“*).

Opawa, 18 kwietnia.

W Sejmie toczyła się wczoraj dyskusya nad przedłożeniami szkolnemi — W toku dyskusyi generalnej przedstawiciele mniejszości słowiańskiej zwrócili się głównie przeciw paragrafom, dotyczącym ograniczenia praw gmin przy mianowaniu nauczycieli i nadzoru szkolnego. — Kiedy poseł Gudrich rozpoczął mowę w języku czeskim, **członkowie większości niemieckiej ostentacyjnie opuścili salę. Posłowie** słowiańscy zagrozili, że natychmiast rozpoczną skrajną obstrukcyę, wkońcu jednak przywódca ich poseł dr Michejda oświadczył, że opozycya byłaby gotową poczynić stosowne wnioski kompromisowe.

Posiedzenie o godz. 1 przerwano.

O uruchomienie Sejmu czeskiego.

(*Telegr. „N. Reformy“*).

Wiedeń, 18 kwietnia.

Na zaproszenie prezydenta ministrów zjawili się u niego wczoraj posłowie Bachmann, Herold, Pacher i Roller w celu omówienia kwestyi uruchomienia sesyi Sejmu czeskiego. Na konferencyi obecnym był także minister spraw wewnętrznych Heinold. Na początku konferencyi prezydent ministrów w szczegółowy sposób nakreślił całą sytuacyę w Czechach pod względem finansowym i politycznym i dał posłom wyjaśnienia o zamiarach rządu co do odbycia sesyi sejmowej z ograniczonym programem, ułożonym między stronnictwami. Po tych oświadczeniach wywiązała się dłuższa informacyjna dyskusya, w której wzięli udział wszyscy obecni posłowie.— Konferencya trwała od godziny 10 przed południem do 2 po południu, a dalszy jej ciąg odbędzie się dopiero wtenczas, gdy rząd porozumie się ze stronnictwami czeskiemi.

Komplikacye.

(*Telegr. „N. Reformy“*).

Londyn, 18 kwietnia.

Wczoraj odbyło się posiedzenie konferencyi ambasadorów na którem zajmowano się głównie sprawą uregulowania kwestyi odszkodowania wojennego dla państw bałkańskich, jakoteż możliwością załagodzenia sporów między państwami bałkańskiemi, które przybierają wielkie rozmiary.

Co się tyczy odszkodowania wojennego, słychać, że Anglia i Rosya przychylają się do żądania państw bałkańskich, a to głównie dlatego, aby umożliwić przyznanie Czarnogórze z tego tytułu znaczniejszej kwoty.

Sprawa salonicka grozi poważnemi komplikacyami. — **Mocarstwa trójprzymierza oświadczają się za przyłączeniem Saloniki do Bułgaryi. Także Anglia przychyla się do tego zapatrywania, sprzeciwia się natomiast temu stanowczo Rosya.** Twierdzą, że ambasador rosyjski w Berlinie Benkendorf przed kilku jeszcze miesiącami przyrzekł greckiemu premierowi Venizelosowi, iż Salonika przydzielona będzie Grecyi.

Także w sporze serbsko-bułgarskim nie znaleziono dotąd formułki kompromisowej.

Ze względu na to że Serbia i Czarnogóra nie chcą dopuścić parlamentarza tureckiego do Essada paszy, z rozkazem Porty co do zaprzestania walki, postawiono na wczorajszem posiedzeniu konferencyi ambasadorów w Londynie wniosek, aby komendant floty międzynarodowej pod Antivari wysłał imieniem wszystkich mocarstw parlamentarza do Skutari. Parlamentarza takiego Czarnogórcy będą musieli przepuścić do Skutari.

Ze strony austryackiej zaś postawiono wniosek, aby wysadzić na ląd oddział wojska międzynarodowego, któryby wziął niejako Skutari w depozyt aż do podpisania pokoju. Wniosek ten jednak, jak się zdaje, niema widoków przyjęcia.

Bojkot towarów austryackich.

Praga, 18 kwietnia.

„Czeskie Słowo“ donosi z Belgradu, że wysłane dla założonej przez praski Bank kredytowy cukrowni w Bułgaryi maszyny, zostały w Belgradzie zatrzymane, a firma spedycyjna otrzymała zawiadomienie, iż z powodu bojkotu towarów austryackich, maszyny te nie mogą być dalej transportowane.

Odwrót wojsk serbskich z pod Skutari.

Budapeszt, 18 kwietnia.

„Az Est“ donosi, że flota międzynarodowa, blokująca wybrzeża czarnogórskie i albańskie, zgodziła się na zniesienie blokady na jeden dzień, celem umożliwienia powrotnego transportu wojsk serbskich z pod Skutari.

Spór bułgarsko-serbski.

Sofia, 18 kwietnia.

W sobraniu były minister Takew wniósł interpelacyę, zapytującą, ile jest prawdy na tem, że rząd z powodu energicznych przedstawień Rosyi zrezygnował z linii Midja Rodosto.

Poseł Dobrinovic zapytał w interpelacyi, dlaczego cały łup wojenny, obrachowany na 2 miliony, zabrany Turkom koło Koczany, Isztip i Strumicy, gdzie siódma dywizya bułgarska wraz z serbską dywizyą Timoku operowały wspólnie, w całości został przewieziony do Serbii.

Belgrad, 18 kwietnia.

Na wczorajszem posiedzeniu Skupczyny przy ustalaniu porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia nacyonalista Ribarac postawił wniosek, aby dziś umieścić na porządku dziennym odpowiedź na jego interpelacyę w sprawie sojuszu serbsko-bułgarskiego. — Prezydent ministrów oświadczył się przeciw temu wnioskowi z powodu, że omówienie kwestyi, objętej wnioskiem, na razie nie jest wskazane. Po krótkiej dyskusyi wniosek Ribaraca odrzucono 80 głosami przeciw 20.

Londyn, 18 kwietnia.

„Daily Tel.“ i „Times“ donoszą, że spór bułgarsko-serbski znacznie się zaostrzył, ponieważ Serbia nie chce się zgodzić na sąd rozjemczy cara i domaga się zmiany układu, zawartego przed wojną z Bułgaryą, twierdząc, że w czasie wojny nie otrzymała dostatecznego poparcia ze strony Bułgaryi.

Rokowania.

Belgrad, 18 kwietnia.

Dzienniki donoszą, że między Bułgaryą a Serbią toczą się rokowania w sprawie Macedonii.

Pośrednictwo mocarstw.

Sofia, 18 kwietnia.

W kołach poinformowanych słychać, że rząd otrzymał informacye, wedle których Grecya zgadza się na pośrednictwo wielkich mocarstw. — Oczekują tu z pewnością, że także Serbia dziś przyjmie pośrednictwo.

Sofia, 18 kwietnia.

Grecya zgodziła się ostatecznie na propozycye mocarstw co do pokoju, nie ma jednak jeszcze odpowiedzi od Serbii

Londyn, 18 kwietnia.

Zebranie ambasadorów odbyło się o godz. 4 po południu. Potem odroczono konferencyę do poniedziałku.

Konferencya finansowa.

Paryż, 18 kwietnia.

„Echo de Paris“ dowiaduje się od jednego członka konferencyi finansowej, która zbierze się w Paryżu, że na czele reprezentacyi francuskiej stanie jeden z wybitnych mężów stanu, który równocześnie będzie przewodniczącym komisyi. Wymieniają jako takich byłych prezydentów ministrów Brianda i Ribota.

Trzyletnia służba wojskowa w Serbii.

(*Telegr. „Nowej Reformy“.*)

Belgrad, 18 kwietnia.

Minister wojny przedłożył Radzie państwa projekt ustawy do zaopiniowania. Wedle tej ustawy obowiązek służby w linii ustalony zostaje na lat trzy. Wszyscy czynni oficerowie zwolnieni mają być od podatków, oficerowie rezerwowi otrzymują dodatek na wyekwipowanie się w kwocie rocznej 280 dinarów, a ci kapitanowie, którzy podczas wojny poza turą awansowali na majorów, mają w swoim czasie dla osiągnięcia szarży pułkownika złożyć specyalny egzamin.

Polepszenie w zdrowiu papieża.

(*Telegr. „Nowej Reformy“.*)

Rzym, 18 kwietnia.

Wczoraj rano wydano o stanie zdrowia papieża następujący biuletyn: Papież spędził noc spokojnie, kaszel był mały, pacyent czuje poprawę, ciepłota rano 36·6, w objawach bronchitu nastąpiła poprawa.

Rzym, 18 kwietnia.

Papież wczoraj w nocy kilka godzin spał. — Dr Amici, który spał w przyległym pokoju, nie był w nocy wołany.

Rzym, 18 kwietnia.

Dr Marchiavafa udał się o wpół do 8 rano do Watykanu, o tej samej porze przybyły tam także siostry i siostrzenice papieża. Mr. Bressan oświadczył, że **papież noc spędził spokojnie i że znać było poprawę.**

Rzym, 18 kwietnia.

Wczoraj o godz. pół do 5 po południu lekarze odwiedzili, jak zwykle, papieża i stwierdzili, że stan jego jest zadowalający. „Giornale d'Italia“ dowiaduje się, że lekarze postanowili po wczorajszym wieczornym biuletynie już nie ogłaszać dalszych. Biuletyn ostatni wydany o wpół do 8 wieczór opiewa: „Papież spędził dzień dobrze, bez gorączki, wieczór ciepłota 36·8, poprawa w objawach bronchitu trwa“.

Rzym, 18 kwietnia.

Wczoraj przyjął papież sekretarza Merry de Val i wraz z nim podpisał bullę papieską, mianującą kardynała Ferratę legatem papieskim na kongres eucharystyczny na Malcie.

Sprzeczne wieści „Berl. Tageblatta“.

Berlin, 18 kwietnia.

„Berl. Tageblatt“ wbrew oficyalnym doniesieniom o polepszeniu się stanu zdrowia papieża, **przynosi alarmujące wiadomości i twierdzi, że w Rzymie lada chwila oczekują katastrofy. Porozumiano się już nawet z rządem włoskim co do wysłania do Watykanu przebranych w suknie cywilne policyantów dla utrzymania porządku na wypadek śmierci papieża.**

Z parlamentu niemieckiego.

(*Telegr. „N. Reformy“*).

Berlin, 18 kwietnia.

Parlament rezolucyę socyalistów w sprawie zaprowadzenia wyborów proporcyonalnych i ochrony mniejszości **odrzucił 140 głosami przeciw 139. Potem zajmował się weryfikacyą wyborów; między innemi unieważniono wybór posła konserwatywnego Kroechera, byłego prezydenta Sejmu pruskiego.**

Szykanowanie Polaków.

Berlin, 18 kwietnia.

W parlamencie podczas debat nad etatem wojskowym, poseł Pospiech użalał się na naruszanie narodowych uczuć Polaków, zwłaszcza na to, że żołnierzom polskim utrudnia się zaspokojenie ich potrzeb religijnych. Wkońcu uskarżał się na bojkot polskich lokali przez wojskowych i apelował do ministra wojny, aby tym brakom koniec położył.

O zajścia w Nancy.

(*Telegr. „N. Reformy“.*)

Paryż, 18 kwietnia.

Agencya Havasa donosi z Nancy: Radca stanu Oger przesłuchał wczoraj funkcyonaryuszy, którzy byli świadkami zajść niedzielnych z Niemcami. Wszyscy oświadczają, że nie dopuszczono się żadnych gwałtów wobec Niemców. Śledztwo nie jest jeszcze ukończone. Komisarz policyi przesłał protokół o zajściu prokuratoryi.

Paryż. Dzienniki przynoszą obszerne opisy zajść w Nancy i zarzucają Niemcom, że zachowali się prowokująco. Niektóre dzienniki twierdzą, że obaj niemieccy agenci podróżujący, Heine i Teichmann, którzy wywołali awanturę, przybyli z góry z zamiarami prowokacyjnemi. Przy kasie teatralnej bowiem nie chcieli płacić innemi pieniędzmi, jak tylko markami niemieckiemi, co wywołało wielkie wzburzenie wśród wszystkich obecnych przy tem zajściu.

Wiadomość o tem zajściu rozeszła się szybko po całym teatrze, tak, że obaj Niemcy uważali za stosowne opuścić teatr przed końcem przedstawienia. Tymczasem kilku studentów niemieckich udało się w towarzystwie kobiet do jednej z restauracyi, gdzie mówili głośno po niemiecku. Ponieważ publiczność sądziła, że są to ci sami Niemcy, którzy byli przyczyną zajścia w teatrze, zaczęto studentom dokuczać, tak, że studenci wyszli ostatecznie z restauracyi i udali się na stacyę kolejową, gdzie znajdowali się już Heine i Teichmann, oraz wielu ekscedentów, którzy zwrócili się przeciw Niemcom.

Naczelnik stacyi, widząc groźną sytuacyę Niemców, postarał się, aby jak najszybciej wsadzić ich do wagonu, idącego wprost do Metzu. Około 50 ekscedentów dostało się jednak do wagonu, w którym siedzieli Haine i Teichmann. Ekscedenci zażądali od nich, aby wołali: „Niech żyje Francya! Niech żyje armia francuska!“ — Gdy Niemcy temu żądaniu odmówili, **położono ich na ławkach i każdy po kolei ich obił.** Połamano przytem kilka parasoli i lasek.

Dzienniki donoszą, że rząd wdrożył w tej sprawie energiczne śledztwo. Władze policyjne w Nancy będą pociągnięte do odpowiedzialności.

Strajk w Belgii.

(*Telegr. „Nowej Reformy".*)

Bruksela, 18 kwietnia.

W Gent onegdaj w kilku fabrykach wskutek braku surowca wstrzymano ruch. W Antwerpii zachodzi również obawa, że w porcie za parę dni ruch ustanie, ponieważ brak towarów do pakowania. Z Mons donoszą, że na 205.200 robotników **strajkuje 170.000.**

Bruksela, 18 kwietnia.

Wczoraj rozpoczął się exodus dzieci robotników strajkujących do Francyi i Holandyi.

Afera szpiegowska w Wiedniu.

(*Telegr. „N. Reformy".*)

Wiedeń, 18 kwietnia.

Dzienniki donoszą, że rosyjski attaché wojskowy w Wiedniu Zankiewicz udał się na urlop, z którego nie wróci już na swoje stanowisko w Wiedniu. Zankiewicz jest bowiem skompromitowany w głośnej sprawie szpiegowskiej porucznika Jandricza którego kilkakrotnie w jego mieszkaniu odwiedzał. Jandricz był, jak wiadomo, przyjacielem syna szefa sztabu generalnego Conrada i miał nawet dostać się do sztabu generalnego. Afera ta jest w Wiedniu bardzo przykrą sensacyą.

W sprawie tej socyaliści wnieśli na wczorajszem posiedzeniu Sejmu dolno-austryackiego interpelacyę do namiestnika, w której przedrukowali skonfiskowany przed tygodniem artykuł „Arbeiter Ztg", zawierający szczegóły z tej afery szpiegowskiej.

Telegramy

z dnia 18 kwietnia.

Wiedeń. Komendant korpusu lwowskiego Koloswary przyjęty został wczoraj na posłuchaniu przez cesarza.

Londyn. Biuro Reutera zaprzecza, by sir Grey z okazyi pobytu króla w Berlinie miał mu towarzyszyć.

Petersburg. Minister spraw zagranicznych wyjechał dziś na kilka dni do swych dóbr w gubernii Grodno.

III wiceprezydent m. Lwowa.

Lwów. Na wczorajszem posiedzeniu Rady miejskiej odbył się wybór trzeciego wiceprezydenta. Głosowało 88 radnych Dr Filip Schleicher, adwokat, otrzymał 55 głosów, Eugeniusz Pierożyński 12; 21 kartek oddano pustych. — Wybrany dr Schleicher.

Min. Zaleski na giełdzie.

Wiedeń. Minister skarbu Zaleski zjawił się wczoraj na giełdzie i przypatrywał się obrotom i transakcyom giełdowym.

Centrala handlowo-polityczna.

Wiedeń. Pod przewodnictwem delegata krakowskiej Izby handlowej Wachtla odbyło się wczoraj wieczorem posiedzenie centrali handlowo-politycznej. Z Izby krakowskiej wzięli nadto udział wicesekretarz Izby dr Beres i inspektor Bund, z lwowskiej — dr Korkes i Tenner.

Przy udziale zastępcy Lloydu przeprowadzono dłuższą dyskusyę nad koniecznością rozszerzenia i polepszenia urządzeń portowych w Tryeście i uchwalono przedłożyć odpowiednie wnioski rządowi. Projekt rządowy w sprawie zmiany statystyki towarowej na kolejach przekazano komitetowi, w którego skład weszły Izby krakowska i lwowska, które też wybrano do komisyi, mającej zaopiniować przedłożenie rządowe nowej ordynacyi cłowej w ruchu kolejowym.

Sprawozdanie o zamiarze rządu opracowania jednolitych przepisów weterynaryjnych co do oglądania bydła i mięsa przekazano Izbie wiedeńskiej łącznie z najbardziej w tej sprawie interesowanemi galicyjskiemi Izbami w Krakowie i Lwowie.

Podwyższenie kontyngentu rekruta.

Budapeszt. Półurzędownie ponownie zaprzeczają wiadomości o podwyższeniu kontyngentu rekruta, oświadczają jednak zarazem, że wiadomość, jakoby rekruci z r. 1911 już po dwuletniej służbie mieli być na stałe uwolnieni, jest nieprawdziwa. Rekruci ci jeszcze na podstawie starej ustawy odsłużyć muszą całe trzy lata.

Podróż cara.

Kolonia. Z Homburga donoszą, że czynią tam przygotowania na przyjęcie cara.

Administracya gminna w Królestwie.

Petersburg. (Pet. Ag.) Duma obradowała nad projektem ustawy w sprawie organizacyi gminnej w Królestwie Polskiem i przyjęła artykuły projektu, w których postanowione jest wyłączne używanie języka rosyjskiego w dokumentach urzędowych. Przyjęto też znaczne podwyższenie cenzusu wyborczego dla czynszowników.

Wyznaczenie granic gubernii chełmskiej.

Petersburg. (Pet. ag. tel.) Prace około wyznaczenia granic gubernii chełmskiej zostały ukończone.

Demonstracya w Petersburgu.

Petersburg. (Pet. ag. tel.) Wedle sprawozdania urzędowego robotnicy kilku mniejszych przedsiębiorstw z okazyi rocznicy wydarzeń w Lenie wstrzymali pracę. W wielkich fabrykach rezydencyi jednak pracowano, między tymi w fabrykach putiłowskich i obuchowskich. W zakładach bałtyckich pracują tylko częściowo. Na prospekcie Newskim zebrała się znaczna grupa robotników i próbowała odśpiewać pieśni rewolucyjne, policya jednak nie dopuściła do tego Na jednem przedmieściu urządzili robotnicy fabryki Lentjew demonstracyę. Uwięziono robotnika, który niósł czerwoną chorągiew. Także w kilku innych punktach stolicy zebrali się robotnicy, lecz nie przyszło do wykroczeń. Wedle telegraficznych wiadomości dzień w Lenie przeszedł spokojnie.

Petersburg. Mimo szerokich zarządzeń policyi, udało się robotnikom po jednemu dostać do środka miasta, gdzie się zebrali, aby wykonać demonstracyę. Rozwinięto jeden sztandar czerwony i jeden z rewolucyjnymi napisami. Jeden dziennik petersburski donosi, że robotnicy obrzucili policyę kamieniami, ta zaś strzelała z rewolwerów. Na groźbę policyi, że użyje ostrych środków, robotnicy cofnęli się. Liczba strajkujących wynosiła do 50 000. Policya została za dnia wzmocniona żandarmeryą i dokonała mnóstwa aresztowań.

Japoński szpieg w Petersburgu.

Petersburg. Artysta japoński, który tu występował, został uwięziony pod zarzutem szpiegostwa. Znalezioną przy nim korespondencyę skonfiskowano.

Przeciw żydom.

Petersburg. Na onegdajszem posiedzeniu Dumy prawica zgłosiła ponownie wniosek o wykluczenie żydów ze służby wojskowej. Dziennikom zakazano ogłaszać sprawozdania z dyskusyi nad tą sprawą.

Konferencya rumuńsko-bułgarska.

Petersburg. (Pet. ag.). Wczorajsze posiedzenie konferencyi rumuńsko-bułgarskiej trwało półtorej godziny. Prace konferencyi postępują korzystnie naprzód. Z powodu braku pełnomocnictw postanowiono posiedzenie odroczyć aż do powrotu ministra Sazonowa, który wczoraj odjechał do swego majątku i pozostanie tam do poniedziałku.

Ćwiczenia pospolitego ruszenia w Serbii.

Belgrad. Roczniki 1892, 3 i 4 pospolitego ruszenia powołano na 15-dniowe ćwiczenia.

Szukri pasza poddał się Bułgarom.

Sofia. Za zgodą komendanta miasta Szukri pasza przyjął wczoraj kilku zagran. korespondentów, którym oświadczył, że publikacya bułgarskiego sztabu generalnego o kapitulacyi Adryanopola odpowiada prawdzie i że poddał się tylko Bułgarom.

Król szwedzki w Paryżu.

Paryż. Król szwedzki złożył wizytę prezydentowi Poincaremu, który go wnet potem rewizytował. Król nadał prezydentowi order Serafina.

Truciciel.

Wiedeń. Jak wiadomo, aresztowano przed kilku dniami we Frankfurcie niejakiego Hopfa, który otruł dwie żony, a starał się otruć trzecią. Śledztwo wykazało, że Hopf sprowadzał z Wiednia z laboratoryum uniwersyteckiego bakcyle cholery i tyfusu, które mieszał do potraw, przygotowanych dla żony.

„Salvarsan" leczy szkarlatynę.

Wiesbaden. Dr Jochamann z Berlina oświadczył na odbywającym się tu kongresie lekarskim, że w 117 wypadkach szkarlatyny użył z powodzeniem środka Ehrlicha „Salvarsan". — Dr Jochamann zaznaczył, że przy tej kuracyi muszą być zastosowane pewne środki ostrożności.

Zniżenie kary Kuljabce.

Petersburg. (Pet. ag.) Z rozkazu cara pułkownikowi Kuljabce, skazanemu przez kijowski trybunał na 10 miesięcy i 20 dni twierdzy, zniżono tę karę na 4 miesiące.

Lot Paryż—Berlin zaniechany.

Vanne. Francuski lotnik, Audemars, zaniechał lotu do Berlina i skierował już aparat z powrotem do Paryża.

Lot Dover—Kolonia.

Kolonia. Angielski lotnik Hamel, który wzleciał wczoraj rano w Dover o godz. 11·30, wylądował po południu o godz. 6 na tutejszem polu lotniczem.

Z Banku angielskiego.

Londyn. Bank angielski obniżył dyskont z 5 na 4 i pół proc.

Z sali koncertowej.

Koncert Artura Rubinsteina
z tow. orkiestry 100 pp.

Program z towarzyszeniem orkiestry należy u nas zawsze do eksperymentu — i to nie bardzo pewnego: orkiestra wojskowa daje to, co może najlepszego, sumienność pracy, ścisłość rytmiczną, nienajgorszą pewność intonacyjną, wszelako dać nie może jednej rzeczy: rutyny zgrania się z instrumentem solowym, a nadto interpretacyi, zbliżającej się do stylu i charakteru odegranego utworu. P. Rubinstein wybrał dwa koncerty: **Żeleńskiego Es-dur i Chopina F-moll.**

Pierwszy koncert, znany dobrze naszym melomanom, nabrał w wykonaniu artysty niezwykłego blasku, nerwu życiowego i barw: gdyby orkiestra była dopisała, trudno wyobrazić sobie idealniejszą interpretacyę. Chopinowski koncert stanął przed nami w olśniewającej szacie takiej piękności duchowej i takiej finezyi i przesubtelnień rytmicznych i dynamicznych, że słuchało się go jak nowych objawień twórczych.

Na część solową programu złożyły się utwory chopinowskie: Fantazya F-moll, Nokturn i 2 etudy. Zbyteczna chyba podnosić i powtarzać aż zbyt znane zalety gry rubinsteinowskiej: Rubinstein — to jedna z najgłębszych i najsilniejszych indywidualności odtwórczych, potężna w swej sztuce twórczej; trudno o bardziej monumentalne i bardziej stylowe linie gry; jest w niej wszystko: i technika nieomylna, wprost zagadkowa i wyraz, o najbogatszej skali uczuciowych odcieni i duch, pełen polotu.

Wieczór ten — to pełnia najczystszych wrażeń artystycznych. *Dr Józef W. Reiss.*

Kronika.

Kraków, piątek 18 kwietnia.

Kalendarzyk kościelny: Apollonusza i Amideusza.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 4 min. 43; zachód o godz. 6 m. 37, długość dnia godzin 13 min. 54.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Przeważnie pochmurno, chwilami opady, temp. wyższa, zach. mierne wiatry.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Caryca".

Kinoteatr Towarzystwa Szkoły ludowej (ul. Podwale 6) przedstawienia w dnie powszednie od godz. 4·30 po południu do 11 wieczorem. W niedziele i święta od godz. 3 do 11 wieczorem.

Teatr miejski we Lwowie: „Anna Karenina".

Drogi wodne. Magistrat m. Krakowa podaje do powszechnej wiadomości, że operat techniczny i wywłaszczeniowy projektowanej budowy części kanału spławnego Odra—Wisła na przestrzeni, położonej w obrębie dawnych gmin Zakrzówek i Ludwinów, obecnie dzielnic IX i X gminy m. Krakowa, wyłożony zostaje z dniem 16 kwietnia 1913 w biurze budownictwa m. ul. Poselska nr 10, III piętro do przejrzenia dla ogółu na przeciąg dni 14 t. j. do 30 kwietnia b. r. Zarzuty lub uwagi tak co do projektu jak i co do zamierzonego wywłaszczenia gruntów względnie ustanowienia służebności, mogą wnosić interesowani pisemnie lub ustnie albo do magistratu w ciągu powyższych dni 14, albo też przy rozprawie, której termin i miejsce podane będą później.

Z Towarzystwa technicznego. Dzisiaj o godzinie 7 wieczorem odbędzie się w sali posiedzeń Towarzystwa technicznego (ulica Straszewskiego l. 28 II p.) posiedzenie tygodniowe. Na porządku dziennym: odczyt inż. G. Sokolnickiego ze Lwowa p. t. „O elektrowni miejskiej w Nowym Sączu". Goście mile widziani.

W Związku niewiast katolickich (Szczepańska l. 5) odbędzie się w sobotę 19 b. m. o godzinie 5 popołudniu odczyt Jadwigi Mayówny p. t. „Wrażenia z II. międzynarodowego kongresu wychowania fizycznego w Paryżu". Goście mile widziani.

Zebranie numizmatyków odbędzie się dzisiaj o godz. 5 po południu w hotelu Francuskim, równocześnie z posiedzeniem wydziału Towarzystwa numizmatycznego. Referat wygłosi dr M. Gumowski na temat „Pieczęcie Jana III".

W Czytelni towarzyskiej (ul. św. Marka 18) odbędzie się w niedzielę 20 b. m. zabawa członków stowarzyszenia z urozmaiconym programem.- Początek o godzinie 8 wieczór.

Wystawa sztuki. Ze Lwowa donoszą nam: Komitet wystawy, urządzonej przez Towarzystwo dziennikarzy polskich i Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych we Lwowie, przedłużył termin nadsyłania obrazów specyalnie dla artystów krakowskich do d. 20 b. m. Dotychczas nadesłano na wystawę 400 dzieł.

Samobójstwo oficera. Ze Lwowa telefonują nam: Wczoraj odebrał tu sobie życie wystrzałem z rewolweru nadporucznik 80 pp. Jarosław Volapetzky.

Reformy pocztowe. Pisma warszawskie donoszą: Wskutek wykrycia stale dokonywanych kradzieży listów zwykłych na poczcie warszawskiej, zarządzono, że w nowym gmachu dla poczty centralnej przy placu Wareckim sortowanie nadchodzącej korespondencyi zwyczajnej, celem doręczenia adresatom, odbywać się będzie w specyalnem, ze wszystkich stron otwartem pomieszczeniu, pod okiem władz kontrolujących, skutkiem czego niemożebne będzie przebieranie w tych listach i ewentualne ich przywłaszczanie, do czego mieli dotychczas sposobność niesumienni oficyaliści pocztowi. Urzędnicy obowiązkowo nakładać mają do pracy bluzy do kolan, pozbawione kieszeni.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 17 kwietnia. Kursa giełdy wiedeńskiej:

Losy: a) procentowe: Austryac. zakładu kredytowego obl. prc. z r. 1880 3-proc. 282·—, Austryackiego zakładu kredyt. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 253·—, Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 280·—, Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-prc. 240·—, Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 5-proc. 115·75, b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 4 złr. 27·50, Zakł. kred. dla h. i p. po 100 złr. 478·—, Clary złr. 40 m. k. 210·—, Pożyczka m. Lublany 20 złr. 63·50, Czerwonego krzyża austryack. tow. 10 złr. 52·75, Czerwonego krzyża węg. Tow. 5 złr. 32·25, Losy fund. arcyksięcia Rudolfa 10 złr. 82·—, Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 232·—, Tureckie oblig. prem. kolei prc. 234·—, Losy kom. m. Wiednia z 1874 r. 479·—.

Berlin, 17 kwietnia. Austryackie banknoty 84·95. Spirytus —·—.

Paryż, 17 kwietnia. Renta 3-prc. 86·42. Mąka —·—. Usposobienie spokojne

Frankfurt, 17 kwietnia. Austryack. kred. 197·75. Koleje państwowe 155 90. Disconto 184·60. Laura —·—. Usposobienie spokojne.

Wiedeń, 17 kwietnia. Zamknięcia wczorajszej giełdy popołudniowej notowano:

Akcye: Austr. Zakł. kred. 62[illegible], węg. Zakł. kredyt. 823·—, Anglobanku 337·—, Unionbanku 595·50, Länderbanku 51[illegible], Bankvereinu [illegible]·—, Bodencredit 1180·— Galicyjsk. Banku hipotecznego 654·—, Akcye praskiego Banku kredyt. 658·—, Kolei państwowych 7[illegible], kolei południowej 1[illegible]5·—, kolei północnej 492·—, kolei czerniowieckiej —·—, Alpiny 10[illegible], Rima Muranyi 716·50, Praskiego Tow. żelaznego 344[illegible]·—, Fabryki broni 962·—, Akcye tureckie tyt. 841·—, Gal. Karp. Tow. naft. 892·—. Obl. węg. indemniz. —·—, Renta majowa 84·50, Austr, renta koron. 8[illegible]·10, Węgier. renta koron. [illegible]·80, 56-letnie Listy Tow. kred. ziemsk. 8[illegible]·75, 4% Listy Banku hip. 8[illegible]·75, 4½% Listy Banku hip. 90·25, 5% Listy Banku hip. —·—, 4% Listy Banku kraj. 85·—, 4½% Listy Banku kraj. 92·—, 4% Gal. Obl. propin. 96·—, 4% Gal. pożyczka kraj. z r. 1893 83·60, 4% pożyczka m. Lwowa 84·—, 4% pożyczka m. Krakowa 81·50, Losy tureckie 234·50, Marki 117·67, Ruble 254·—, Rosyj. pożyczka —·—, Skoda 849·—, Powsz. B. depoz. —·—.

Usposobienie silne na zniżenie stopy procentowej przez Bank angielski.

Wiedeń, 17 kwietnia. Cukier 22·10—22·20; 22·70—2[illegible]·80 mdły. Spirytus i nafta niezmienione.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10 Rządca drukarni L. K. Górski.